

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

РѢКЪ VI.

Мт. Кармель, Па. Четвергъ 1-го Вересня 1898.

Число 35.

Календарь.

Вересень	1	С. Самуила прор.
	2	П. Тадея апост.
	3	С. Агатины. Севериана
	4	Н. 13. Ио Сопн. Иринея
	5	Н. Евстаха
	6	В. Вартоломея. Тита
	7	С. Адриана. Наталия

Жизнь.

Справки „Свободы“ — Что зробивъ добротой егоричный конгрессъ для робѣтничества? — Робѣтничья христ. добротность. — Вѣсти изъ Канады. — Гигиена або наука о здоровьѣ. — Новинки. — Фейлетонъ: Въ „Свободѣ“ — Стихи: Скорбна пѣсня. — Населене Бразиліи. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотѣя приступати до „Свободы“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
S N A M O K I N, P A.

И увѣдомлять секретара по дѣлу адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р.Н. СОЮЗА“

Въ первой половинѣ мѣсяца серпня с. р. приступили до „Р.Н. Союза“ слѣдующіи новыи члены:

Buffalo, N. Y.	Число въ год. книжки:
1. Повтушев Теодоръ	721
Shenandoah, Pa.	
2. Феѣпа Мих.	191
3. Роголь Мих.	193
4. Тарбай Андрей	243
5. Владцакъ Ап.	804
6. Коваль Мих.	804
7. „ Марія	805
8. „ Иоанъ	805
9. Косаръ Иоанъ	806
10. Худякъ Мих.	806
11. Швеѣц Юліяна	807
Jessup, Pa.	
12. Японскій Алек.	981
13. Петричъ Ив.	981
14. Спѣвскій Йосифъ	982

Pittsburg, Pa.	
15. Демичикъ Мак.	472
16. Кульчицкій Йос.	472
17. Томчикъ Демко	484
18. Дроздпкъ Йосифъ	485
19. Турчикъ Иванъ	488
20. Цуръ Петро	490
Yonkers, N. Y.	
21. Оленичъ Петро	984
22. Бончакъ Иванъ	984
Homestead, Pa.	
23. Коханъ Гриць	985
24. Лещипинъ Теод.	985
McAdoo, Pa.	
25. Мотика Андрей	395
26. Грицянякъ Мих.	395
27. Годичъ Иванъ	831
28. Ядуля Михайло	834
29. Томашевскій Вас.	834

Waterbury, Conn.	
30. Демяновачъ Йос.	703
Ansonia, Conn.	
31. Корнъ Иванъ	670
32. „ Харитина	671
Elmira, N. Y.	
33. Нецьо Орестъ	586

Ант. Бончевскій секретарь.

К В И Т Ь

Отсимъ посвѣдчаю, що дня 23. августа 1898 р. одержавъ-емъ вѣдъ касіера „Р.Н. Союза“ \$300 (треста) яко помертне по моѣй же-нѣ бл. п. Софій Василенко. S. S. Pittsburg, Pa., 23. серпня, 1898.

Йосифъ Василенко. СВѢДКИ: ЗАХАРЪ СОКОЛЬ, СИДОРЪ ШТЕКЛЯ.

Що зробивъ доброго сего-рѣчного конгрессъ для робѣтничества?

Батьки народу конгрессмены и послы сидѣли собѣ сего року въ Вашингтонѣ повныхъ 7 мѣсяцѣвъ, вѣдъ 6. децембра 1897 до 8. юлія 1898 р.

Що року предкладае конгрессова робѣтничья организація „The American Federation of Labor“ свои политичныи домаганя, и сего року

поставила була слѣдуючій постулаты: 1) Восѣмгодинный часъ праѣ. 2) Вѣдъ для урегульованя карного поступованя въ случаяхъ робѣтничьихъ зневаги, побиты робѣтничковъ. 3) Вѣдъ матрозѣвъ. 4) Вѣдъ для урегульованя робѣтъ по вязаняцяхъ. 5) иммиграційный вѣдъ. — Робѣтничья та организація доклада вѣдъ вѣдъ, щобъ хотъ одна точка зъ еѣ домаганъ була полагоджена — але даремно. Навѣтъ бувъ выбранныи особый комитетъ, котрого члены або лично въ Вашингтонѣ вѣдъ вѣдъ на поодинокыхъ послѣвъ и конгрессманѣвъ, або старали ся писемьма, петициями зъ подписаниемъ зъ уѣхъ стѣрѣнъ наклонити послѣвъ до дѣланя. Робѣтничья мали до-сытъ часу черезъ 7 мѣсяцѣвъ понадеслати петици — конгрессъ мѣвъ досытъ часу по-знакомити ся зъ жаданьями робѣтничковъ, бо крѣмъ криковъ военныхъ нѣякой больше пильнѣйшой работы сего-рѣчного конгрессъ не мѣвъ. Хто добре приглянувъ ся, якъ обѣ палаты водносилсь до тыхъ жаданъ робѣтничковъ, мусѣвъ утвердити въ собѣ то переконане, що обѣ палаты, то лишь агентуры капиталистѣвъ для вызыку робѣтничья.

Давѣйшій досвѣдчени, скрѣпленый досвѣдченемъ сего-рѣчнымъ, повинныи оче-редъ на все отворити очи робѣтничкамъ, кого они вы-брають въ свои заступники. Сенатъ оказавъ свою неприхильность до робѣтничковъ тымъ, що водкнувъ бѣль осемгодинной праѣ, а на той самой сесіи ухва-ливъ анексію гавайскихъ островѣвъ зъ задержанемъ на тыхъ островѣхъ права контрактныхъ робѣтничковъ — значить варварского пра-ва, послѣя котрого робѣтничья примусомъ зневоленъ до

роботы, хотъ се послѣя кон-ституциі Сполуч. Державъ есть зовѣмъ заказане. Отже тѣ тысячки контрактныхъ робѣтничковъ, мѣжъ ними колька сотокъ Русинѣвъ и Поляковъ зъ Галличины, будуть и на дальше робучоко худобою, хотъ вѣдъ теперъ вже належать до вольной американской державы. — Рѣжничья хита въ томъ, що лукеръ буде приходити до Спол. Державъ безъ цѣла, що выходити зѣ шкодою для державы, а зъ зыскомъ для цукровыхъ баронѣвъ.

Палата послѣвъ показала неприхильность до робѣтничковъ черезъ те, що потвердила той законъ о контрактныхъ робѣтничкахъ на островѣхъ гавайскихъ.

Вѣдъ матрозѣвъ американскихъ, котрыхъ теперѣшне дике право зневолюе до при-мусовыхъ робѣтъ, зовѣмъ палата послѣвъ не полагодила. Обѣ палаты вѣдъ вѣдъ о-казали свою неприхильность до робѣтничковъ въ справѣ урегульованя зневаги и по-бѣвъ робѣтничковъ зѣ стѣроны хлѣбодавѣвъ. Однимъ словомъ, сего-рѣчний кон-грессъ нѣчого доброго для робѣтничковъ не зробивъ — протавно, всюда указывавъ неприхильность справѣ робѣтничкой, а служивъ отвер-то и явно интересамъ великихъ панѣвъ-капитали-стѣвъ. Найже теперъ заста-новлять ся добре робѣтничья, чи варто голосовати на такихъ послѣвъ и сенато-рѣвъ? Пусть обѣянки луч-шихъ часѣвъ, остануть все пустыми обѣянками, а якъ робѣтничья вѣдъ народно-стей зѣорганизують ся въ одну сильну, велику партію п выберуть своихъ власныхъ заступничковъ до конгрессу, тогда ажъ можуть надѣятись лучшихъ часѣвъ.

SPECTATOR.

Робѣтничья а християнска добротность.

Християнска добротность есть одною зъ наибольшихъ честнѣ науки Христовой. Иисусъ Христосъ высказавъ и припоручивъ еѣ людско-сти въ первой и важнѣйшой своей заповѣди: „Люби ближнього, якъ самого себе.“ А що-жъ то значить любити ближнього? Любити ближнього значить: робити для него такъ само, якъ для себе самого. А що человекъ не есть для себе самого врагомъ и не ба-жае собѣ зла, отже не по-виненъ бути врагомъ и не хотѣти зла для своего ближ-него, котрымъ послѣя нау-ки Христа, есть каждый чо-ловѣкъ. А чи оно днесъ такъ дѣе ся? Де тамъ! А вѣдъ вѣдъ, какъ значѣне мѣе та яке повинна-бъ мати християнска добротность въ религіино-моральномъ або — такъ сказавши — пра-ктичномъ житю нынѣшного свѣта. Симъ власне занявъ ся оденъ протестантскій па-сторъ Раде. Вѣдъ вѣдъ свой бе-сѣдъ до робѣтничковъ поста-вивъ 48 пытанъ и только-жъ водповѣдей, зъ котрыхъ мы наведемо деякы для сха-ртеризованя нынѣшной хри-стиянска-соціальной помо-чи. И такъ:

1) Християнска добротность неможна вышше дѣвн-ти, якъ кожду винпу, бо черезъ ню годъ осягнути правди-вого полѣшпеня водносинъ въ загалѣ; сама же добротность есть призначенемъ нездоровыхъ водносинъ. 2) Християн. добротность уважаю я за добру и пожи-точну; а що она дѣлае толь-ко въ дуже вузкомъ кружѣ, отже только маленькой ча-стивѣ людскости приходити зъ помочю, то она не есть

въ станѣ зарадити людской нуждѣ. 3) Християнска добротность не може богато вчинити для нынѣшной нужды. Хри-стиянство не хоче змѣны въ способѣ продукования и ин-шого подѣлу доходу праѣ, тому его дѣяльность остае только роботою Сизифа.

4) Сли се есть та добротность, котрой насъ вчитъ хри-стиянство, то она есть добра; але — на жалъ — она въ большій частъ есть фари-сейскою — звякѣ дае ся, щобъ ще больше зновъ вѣдъ вѣдъ за велико-душного. Лѣпше було бы, сли бы те-слово „добротность“ въ загалѣ неуживалося. Если бы кождый человекъ мѣвъ толь-ко, колька потребуе, то те-слово було бы злишнымъ.

7) Если бы свѣтъ бувъ християнскимъ, т. е. сли бы панувала равность, то добротность есть злишною. Звѣ-чайно бувають вспомаганя, только такы, що потрафитъ уподлити ся.

11) Христ. добротность есть дуже хоропою рѣчю, але лѣпше було-бъ, сли-бъ она не уживала ся, бо она мѣе основу въ людской не-справедливости. Найбогат-ший гнобитель и выиску-вачъ, котрый немае искорки почутя, сли ходитъ о те, щобъ свой зыскъ възбольша-ти, готовъ позволити уважа-ти себе за добродѣя люд-скости, коли зъ християн-ской добротности пожерт-вуе пару тысячъ марокъ.

13) Подѣ християн. добротностию уважають также милостыню. Милостыня глу-боко понижаетъ пріймающего и убиваетъ почуте самого се-бе. Уже сама форма даваня есть часто ображающею, на-ко чинитъ илатьте ся само-му вѣдъ вѣдъ дому, вѣдъ вѣдъ бѣдному. Вѣдъ вѣдъ бу-ти доброту, але выконуючій

еѣ особы якъ сестры хорыхъ и т. д. звякѣ не посѣда-ють чутя и характеру до-такихъ урядѣвъ.

20) Християнска добротность есть недостающимъ додаткомъ для обовязку дер-жавы: дбати про горожанъ.

22) Она есть пѣскомъ въ очи! Часто здае ся уходи-ти за дуже добру, але ничъ не помагаетъ, есть лише ка-плею на розпаленый камѣнь, робити пріймающего зави-симымъ и пригнетенымъ. Часто буває также только забавкою и розрывкою часу зѣ стѣроны богатыхъ — (пр. на добротный дѣли и база-ры, балъ и т. д.); могутъ, правда, въ поединчихъ слу-чаяхъ бути сирядѣ доброт-ными, однакъ въ дѣлности водвертають увагу народу вѣдъ вѣдъ, що есть конеч-нымъ (пр. борьба класова).

24) Хр. добротность даю-чого выисываетъ пріймающего понижаетъ. Отже есть такмы-самымъ зломъ якъ и друге.

25) Больша часть такъ званой християнска добротности есть — такъ сказа-ти-бъ — роботою вѣдъ вѣдъ парадъ. Християнска лю-бовъ ближнього выстуаетъ доперва въ другой линіи. Велика часть тихихъ доброт-дѣвъ дае только для того, що уважаетъ се обовязкомъ своего стану.

27) А що христ. добротность уважаетъ часто яко ин-тересъ и тому многы еѣ силь-но выисковываютъ, то ува-жаю пожиточнымъ, що сто-итъ подѣ контролею дер-жавною.

31) Она е не надзвычайно также дѣнною! Тамъ ту хо-дитъ о християнскихъ слѣв-робѣтничковъ. Христ. добротность не може трафити певно на осередокъ нынѣшной нужды. Мы робѣтничья про-мыслу домагаемо ся не до-

(Продовжене на другой сторонѣ).

ВЪ „САЛОНѢ“

Нема то якъ та Америка! Десъ въ томъ старѣмъ краю часъ такъ поволитя тяне ся, що анѣ суди Боже дождати вѣдъ однихъ жививъ до дру-гихъ. А якъ вже впаде на слѣтний часъ, то дѣнь стае рокомъ. А хита-жъ не може навкучити ся таке жите и не осточортѣти порядному человекѣ-кови? Гарюй дѣлѣсьбнѣйшій дѣнь вѣдъ досвѣта до емерку и то неоденъ дѣнь, а все, разъ вразъ, ажъ окочнучу нагороду за свои мозольныи труды аберещь мыршавый овесъ, котрый хочъ якъ не намолотный, а и той не твоѣй, бо на него жеде сотни хавокъ, котры треба позытыкати, а самому зновъ дальше схилити спину и тягнути мѣвъ той вѣдъ. А не позатыкаешъ тыхъ проклятыхъ дѣвъ, не довго тобѣ панувати на томъ клаптику святой скалистонъ землицѣ. И такъ чело-вѣкъ до того ярма привыкъ, що вже не водчу-вае анѣ не надѣсь, щобъ оно було инакше. Звѣстно, хто-жъ тягнути буде се ярмо? Такъ вѣдъ вѣдъ судба, котра зѣгнула нашъ хребты и карки до долу, щобъ мы нѣколи неоглядались на боки, хто тые нашою працею, а то якъ бы натрафавъ на смѣльчака и завадго розглядывъ ся, варазъ покажутъ таке пугало, що ты и не зважашъ ся сего другой разъ робити. Бѣда, не-воля въ краю — мы знаемо — бо самыи еѣ сма-кували, але за те ты въ Америкѣ погуляемо.

Боже! нема то на свѣтѣ надъ ту Америку! Десъ той часъ такъ хутко плыве, що анѣ не стямашъ ся, а вже десять рокѣвъ вдарило вѣдъ

твоего приходу до того краю. Та хита часъ не-мае причаны плысти быстрою фалею?! Вѣдъ вы-платы до выплаты — оеъ и вся причина.

Нынѣ берешъ центы, сховавъ до кашенѣ, пленчешъ ся зѣ работы до хаты, а въ гадѣ новыи рахунокъ, укладаныи до другой выплаты. И такъ дѣнь поза дѣнь! А выплата?! Мой Боже милый, та-жъ то великий дѣнь для насъ робѣт-ничковъ! Та-жъ то нѣчимъ всѣ празники и вод-чусты изъ старѣмъ краю!... Що, грѣшь въ киш-не? — свобода!...

Якъ есть выплата?.. А вже жъ, що перше вступатъ ся до салюну. Ото выгадали! А хто-жъ розмѣняе центы якъ не салюниста? Хита я дур-ныхъ нести ихъ до шторника, щобъ менѣ повѣд-тягавъ за прожитокъ Богъ зна за лѣй мѣсяцѣ; або може до рѣзника? Нема дурныхъ, я не нынѣшай въ Америкѣ. Я-жъ маю разумъ и не на те вчинивъ ся американской конституциі, щобъ стрѣлявъ такой дурничѣ. Я навѣтъ не понесу мѣ-няти грошей до того салюниста, у котрого я на бороду напывъ. До другого поѣду. Пережду колька дѣвъ, а опѣсля зновъ назадъ до старыхъ знакомыхъ зѣ просебою и уклономъ, щобъ ла-скаво давали на книжку: пиво, мясо и рѣжничъ вѣдъ вѣдъ. А они дають, бо побоюють ся, щобъ те давне не пропало. Лишь деколи спытае той або сей, коли воддамъ — ну я звякѣмъ якъ чемный, добре выхованныи американскій горо-жанинъ водповѣдаю, що на слѣдуючу выплату. А якъ выйду вѣдъ него, то собѣ свободно поду-маю, що надѣя ще найкрасимъ лѣкомъ на клопѣтъ, а щобъ купця дуже не засмугати тай себе передъ власнокъ совѣстію оправдати, обѣ-цую имъ всѣмъ, моимъ вѣдъ вѣдъ, той дѣвно-

чокъ на желѣзничой машинѣ, що то нимъ подѣво-нюють, щобъ люде вѣдъ вѣдъ передъ приближа-ючою ся желѣзницею.

О такъ, деколя и я захожду по выплатѣ до моего вѣдъ вѣдъ, нѣбы тамъ, де шо на бороду, то есть до салюну. Звѣчайно до руского салю-ну. Але я знаю, коли тамъ захождити по выпла-тѣ. Се лучае ся въ одной, означенной порѣ року, десъ такъ мѣжъ мартомъ а юліемъ. Тогда йде ро-бота дуже лихъ. Робятъ при углыбокачь по не-дѣльныхъ два дни въ тыждни — звякѣмъ, заробити не можъ богато — колька долларѣвъ. А якъ-же! Тогда насъ спора кучокъ суне впрѣдъ до руского салюну, до мы въ добрыхъ часахъ пила на бороду. Годѣ-жъ! Най и рускій про-мысль процвѣтае ту въ Америкѣ. Мы не таймошь тогда передъ нѣкимъ зѣ грѣшми — на стѣль зъ ними и зачинае ся фундъ. Зафундувавъ оденъ, другой, третій, потѣшительска захмелѣтъ трохи стурбовану голову, мы ще зѣ милосердія для руского „бизнесмена“ выкинемо по долларѣви на-konto старого добгу, рѣшта сховаемо въ киш-нѣ, звинячешъ, що лихы часы, дѣлимось на малыи гуртики якъ кто кому до выдѣобы, сѣда-емо або таки на почѣпки, передъ нами бомбы пива тай балакаемо што про шо. Оеъ примѣромъ мой гуртокъ, де я стою — я кажу:

— А що? Буде бѣда, якъ такъ поѣе даль-ше работа!

А другой: — Аже-жъ такъ, навѣтъ на жѣте не годенъ виробити.

— Гмъ — кажу я — голова на шо у тебе на харку? Колько маешъ грошей?

— Шѣсть долларѣвъ.

— А колькошъ кому дѣвжѣнъ?

— Газдыни за поменикане и варене два до-ляры, рѣзничкови десять, за вѣдъ вѣдъ вѣдъ, а кумови Андрѣеви за пиво лятнайцѣтъ.

А мы всѣ на те: — ха, ха, ха!

А я: — И ты, дурню, хочешъ то все по-заспокоювати тыми шѣстьюма долларѣми?

Вѣдъ вѣдъ спаленѣе, що хочъ такъ довго въ Америкѣ, а ще той штуки не знае, що въ такомъ случаю робити и запытае ся не смѣло:

— А що-жъ менѣ робити? R 69

— Выпй за тѣ грошѣ! По при салюнъ все йдешъ чи до работы чи зѣ работы, все скортитъ вступити. А впрѣчѣмъ заплати своему най и свой поросте трохи въ нѣре. Ту свобода! Уже досѣтъ нами мордовали, теперъ покажемъ и мы своеи. Мою здоровью и разуму гадку пріймають все зѣ признаемъ, она летомъ глыскавицѣ роз-ходитъ ся по другихъ и зачинаешъ здорова фун-да. Воятисъ прійти невыспаному до работы слѣ-дуючого дня нема чого, бо я такъ не робитъ. Такъ нашъ гуртокъ розпочае съобѣ бесѣду, а другой гуртокъ зновъ инакше. Тамъ иде высна политика — звякѣмъ зѣбрали ся мудрейшій лю-де, то и по вѣдъ вѣдъ выпадае имъ побесѣду-вати. Они собѣ взяли за тематъ квестію теологич-ну, таку, що нею займають ся лишь поны — ну, але ты въ крайнѣй свободы, де кождый рав-ный передъ правомъ, хто-жъ може взборонити бесѣдувати за вѣры, тымъ больше, що кождый зъ насъ клане деколи центомъ въ церкви, якъ той вѣдъ вѣдъ радный тыщѣне человекѣви по

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All communications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші просятъ высылати по адресу:

То „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЪ ШО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЬ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

Купуйте книжки!

Въ редакціи „Свободы“ можна достати слѣдуючій книжки:

Канадійска Русь
Написавъ Н. Дмитровъ
цѣна 10 цѣт.

Якъ чортъ заслуживъ кусника хлѣба.
цѣна 10 цѣт.

Образки зъ Америки.
Написавъ Бузько.
цѣна 10 цѣт.

Народный рухъ Австро-Угорскіхъ Русинівъ Ч. I.
Написавъ М. Маликъ.
цѣна 15 цѣт.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ“.

(Продовжене зб сторони першої)

бродѣйства, але власного нашого права. Добуте загальною свободою для вѣдѣннїя самопомочи (пр. право голосованя, стоваришеня и т. д.) поможе угнетѣнимъ вынѣть больше, якъ всѣ добре ухажай добродѣйства.

37) Она для мене не есть тымъ чпмъ повинна бути. Сди собѣ пригадаю Христа, якъ вонъ жиючи мѣжь убогимъ, простымъ и угнетѣнимъ народомъ, а вѣдувавъ его терпѣнїя и старавъ ся имъ зарадити; якъ звертавъ свои остры слова проти самолюбства въ богатомъ шмату, а для бѣдныхъ мавъ лише слова потѣхи и милосердя, то знаходжу щось цѣлкомъ противного до того, що дѣе ся нынѣ. Народъ слушае его, бачивъ его дѣла и вѣривъ въ него. Чому-жъ народъ нынѣ не вѣривъ его наслѣдникамъ? Чому нынѣ проповѣдуе ся нимъ больше словъ ненависти, якъ любви? Такожъ нынѣ готови дѣяти ся чуда, такожъ нынѣ народъ вѣривъ бы въ те саме. Народъ бачитъ, що слуги религіи стаютъ чимъ разъ по надъ нимъ подобно тымъ, що кажутъ: „религія только для хлопаробѣтника“ и подають за хлѣбъ камѣне, мѣсто того, щобъ стояти середѣ и разомъ зъ народомъ. Такожъ милостынѣ народъ не хоче. Той самъ голосъ, що передъ 2 тысячѣ лѣтами кликавъ до милостынѣ, нынѣ завдяки науцѣ Христа и его першої заповѣди: „Люби твоего ближняго, якъ самого себе!“ Справедливостъ подноситъ народъ, грѣхи суть его упадкомъ!

Чи-жъ не варта надъ тими кѣлькома вѣдшвѣдями, котры мы навели, задумати ся!?

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ.

Winnipeg, Man., August 16, 1898.

Достохвална Редакціе!
Въ интересѣ чистой правды, прошу помѣстити въ „Свободѣ“ слѣдующе:
Одна газета, называюча себе „Свѣтомъ“, стараея розширювати ложны вѣсти помѣжь своихъ читателейъ. Отъ що читаемо въ „Свѣтѣ“ зъ дня 1. августа 1898 р. Ч. 14.:

„СТРАШНА БѢДА.“

О той бѣдѣ, яка панує мѣжь нашими емигрантами въ Канадѣ, до котрой о. Дмитровъ ставшишъ агентомъ, такъ горячо и переконуючо намовляе нашихъ людей ѣхати — о той бѣдѣ г. Савчукъ, будучи наочнимъ свѣдкомъ — пише такъ: Народъ страшно бѣдує, дороговизна велика а хлѣба и за найбольшій грошъ не получишь — бо нема. Люде наши ѣдятъ юшку зъ овечихъ боберковъ (съ овечого гною) мѣшаныхъ зъ рѣзовиною..... Богаты негры любятъ нашихъ бѣлыхъ людей, тому то наши переселенцы продають изъ бѣды своихъ дѣтей. Петро Байталюкъ зъ Галлчичи продавъ своихъ хлопцѣвъ, одного за два дол., а другого за 5 дол. Но не досить сего, такожъ продають наши люде неграмы своихъ жѣнокъ, а многы негры рабують нашимъ мужикамъ жѣнокъ. Въ домахъ терпимости (блудницѣ) есть многы мужицкихъ русскихъ жѣнокъ.

Если Редакція „Свѣта“ послугує такую правдою въ цѣлости — такъ той „Свѣтѣ“ ширить наибольшу темноту, розсѣває фальшивы вѣсти, котры руску публику лише баламутятъ. Чого-жъ тобѣ „Свѣте“ пхатись мѣжь насъ? Хита ты хочешъ насъ учить брехнѣ? Тобѣ тамъ найлучше, де нагайка и „по сему быть“, а не де воля широка! — Оправдувати тую написану „Страшна бѣда“, уважаю за непотрѣбне, бо каждый зъ насъ въ Канадѣ прочитавши такій дурницѣ „Свѣта“, хита скаже, що який писавъ зарозумный, такой и друковавъ. Кобы честный редакторъ „Свѣта“ потрудился въ Канаду, то бесечно не потребували бы ѣсти юшку зъ овечихъ боберковъ, але доволѣ нашли бы хлѣба и мяса — розумѣе ся, якъ бы сходили робити, бо у насъ такой дурницѣ якъ у „Свѣтѣ“ примѣромъ „Страшна бѣда“, цѣлкомъ не платятъ ся. А вже що якъ що, а за свою жѣнку певно не потребували бы боятися (якъ мають), бо негрѣвъ майже не бачимо нѣколи. Пана редакторе, а нюхали вы коли географию та историю? — я

ему не вѣльно. О, брате, я знаю побѣску поведенця, бо я въ старомъ краю фѣрманивъ въ попа за 10 рокѣвъ.
Кумъ Пышный зволили такожъ докинути свое слово:
— Та бо бы хочъ той поппѣ добре газдувавъ церковнымъ майномъ, вчивъ нашѣ дѣти тай намъ де-що показавъ якъ оно въ свѣтѣ.
— Е, — перебивае ему зъ досадою кумъ Хрунь — то дурница, але щобъ процвѣтала слава святой правосл. . . . Але въ томъ мѣсци голосный лоскѣтъ перебивае кумови Хруневи бесѣду. Всѣхъ очи звертають ся до того мѣсца, ажъ тамъ и лежить оденъ зъ третию партіи на земли, а другій, що его втявъ, стоятъ надъ нимъ запѣненный и заодно выкрикуе:
— То ты будешъ знуцати ся надъ моею сестрою?!
Мы прибѣгаемо, пытаемо: — Та що такого, коли бивъ твою сестру, де?
— Ааа! — каже ображенный — бивъ злодѣй мою сестру... Она нашла разомъ зъ нимъ товаря, а вонъ ѣй казавъ завернути корову, що йшла въ шкоду. Она не хотѣла, а той нелюдь скатувавъ еѣ за тоє.
Мы вытрѣщили очи, тай въ смѣхъ:
— Тажъ то вже пятнадцатый рокъ тому, ще въ старомъ краю було — кажемо мы — ажъ теперъ собѣ пригадавъ?
Двохъ чи трохъ мудрагелѣвъ, що читають газеты и належатъ до якихъ тамъ товариствъ, прслухували ся цѣлый часъ нашѣй бесѣдѣ, не знають цѣкавости чи що, та якъ не здвигнуть раменами, якъ не сплунуть здорово, тай сказали на добраночъ:

побожуюсь, що вы оба зъ г. Савчукомъ не дуже сушили собѣ голову надъ такими рѣчами. Чи г. Савчукъ не причкомъ самъ не стрѣчали въ домѣ блудницъ нашихъ русскихъ жѣнокъ? Пана редакторъ, а въ котромъ то мѣстѣ, не зволите донести, може маете докладный информация? — добрый редакторъ повиненъ усе знати.

Отже той панъ редакторъ „Свѣта“, котрый хоче передѣ вести помѣжь нами — такой дурницѣ въ темномъ „Свѣтѣ“ сѣють, що не стоять и того, абы позаду бути не то на передѣ.

Каже редакторъ „Свѣта“, що о. Дмитровъ горячо и переконуючо намовляе нашихъ людей ѣхати до Канады, — симъ авѣ разъ не понижую о. Дмитрова, а противно подносѣе его честь и класе на мѣсце почетне яко вѣрного сына своего малоружского народа. — О. Дмитровъ зѣздивъ цѣлу Канаду, пѣзнавъ край и видѣвъ все на власнѣй очи, а наколи яко сынъ мужицкій знае тяжке горе рѣдного брата тако въ Галичичѣ якъ и въ Сполуч. Державахъ, прійшовъ до пересѣдженя, що въ Канадѣ можна жити нашому братови. Тое заставляе насъ, такъ о. Дмитрова якъ и мене рѣвножъ, мой милый редакторуню, говорити, бо о вѣсми наочно переконались ся. — Може бы и вы на будуче научились того: не писати дурницѣ въ газетѣ, якъ самъ не знаете — другого мудрѣйшого поспытатись, а и на старѣе наука придасть ся. Каждый нашъ хлопъ, котрый пару мѣсяцѣвъ въ Канадѣ живе, готовъ васъ писанину. Повинно бы чей вамъ уже сказане выстарчити.

Полѣтика ваша панруска, подшита православіемъ, здае ся не богато вамъ въ Канадѣ поможе. Тутъ народъ швидко до розуму приходить. Мы понимаемо, що ваше православіе, то царское, та-жъ вашъ батюшка на чолѣ церкви — земный богъ, володѣе цѣлымъ свѣтомъ — безпорока — лише зъ одного боку можной обкрадае его и народъ, а зъ другого боку гине въ Россіи зъ голоду робучій народъ; злодѣ-же выводитъ на шибеницю людей пра-

выхъ, котры за правдою упоминають ся. Отъ чого вамъ учти вашихъ читателейъ. Розкрыйте гды читателѣвъ росіискіхъ, розкажѣтъ за що гинуть по тюрьмахъ росіискіхъ найкраснѣйшы, чимъ ихъ мучи кончатъ ся — а тогда читаюча публика переконае ся, що ваша часонисъ стоить за правдою Христовою.

Не подшывайтесь подъ Христе, якъ вы и вашъ поплечникъ Юды! Розкажѣтъ народови, чому въ Россіи спунда, раскольники и другі секты? Таже ваше православіе таке добре, а чому-жъ въ Россіи такъ секты растутъ? Хутко, хутко скажѣтъ!!! Зѣ добра певно что нѣ. Я яко свѣтскій чоловѣкъ певно того не скажу, чтобы и католицизмъ, не мавъ своихъ хибъ, але рѣвно-жъ передъ православіемъ чоломъ не бо — впрѣчмъ религія, се рѣчь совѣсти каждого чоловѣка, а лише рабъ буде наослѣпъ за водаторомъ ити. Каждый повиненъ самъ шукати дороги до неба, бо пастырь може его завести до пекла дуже легко, тай навѣтъ не буде се его авѣ разъ болѣти.

Есмъ свято переконаный, що нашъ малорускій священникъ въ Канадѣ, такъ о. Дмитровъ якъ и о. Тимкевичъ, суть добрыми сынами своего народа, любятъ свой народъ и стоять за нимъ, за що имъ честь належитъ ся.

Въ другой статѣ премудрый нашъ „Свѣтѣ“ страшно злѣбитъ ся на о. Тимкевича, що той псуе ему интересъ православный. Степы канадскій широкій, вѣльно и батюшкѣ загостити мѣжь народъ, та знаемо, що батюшка лише долларики хотѣли бы громадити, а тутъ не богато ихъ мѣжь народомъ. Вже то проста безчельность закидати о. Тимкевичу яке користолобие. Певно, що чоловѣкъ муситъ чимсь жити, отже за трудъ муситъ дѣдо зятя, але казати, що здирае бѣдныхъ, се груба неправда. Лучше пишѣтъ, абы вашѣ батюшки не здирали, але учили правдиво вѣры Христовою. — Дѣяковъ Сеатенский мисси Владимиръ Александровъ, если такой дурачества смѣе подѣ вашоу редакціею честный „Свѣте“ написати, щобъ народъ своего священника

выгнавъ, такъ — по словамъ его ученія — якъ прійде коли до Канады, сейчасъ его людемъ належитъ ся выгнати першого. Чи ваша право и царская церква учить такоже сѣяти брехнѣ, чи вы како батюшка дали собѣ розгрѣшене брехати, дѣяковъ Владиміре? Коли то и хто зъ Канады о. Дмитрова выганявъ? Доводи!!! Чиста ложъ, бо тоє нѣхто въ Канадѣ не скаже, хита только каждый може щиро подяковати за трудъ его.

Зѣ того всего выходитъ, що намъ самымъ вжѣ нынѣ часъ пѣзнати, кого за пріятеля мати, а кого нѣ. Мы жѣемо въ вѣольной державѣ, кнутъ та нагайка не висятъ надъ нами, а церкви належитъ ся намъ такій урядкувати, котры бы насъ не богато стояли, бо здае ся и Богъ сего не wymagaе, а пастырь повиненъ пасти больше душъ якъ тѣла наши. Дѣятого не повиннѣсьмо ся дати нѣчимъ збаламутити и не цѣфати ся взадъ чи то на поли духовомъ чи економичномъ, але поступати напередѣ, якъ тоє роблятъ просвѣченіи народы.

Народъ въ Канадѣ муситъ горко бороти ся въ першихъ початкахъ о свой бытъ, тожъ не такъ легко дастъ ся збаламутити першому лѣппому батюшкѣ, котрый выхвалоє царя, земного бога, а за каждый душѣ православию сыплють ся ему рублѣ въ кармаиъ. Мы тутъ лише працо узнаемо. Хто буде честно працювати якъ рѣвнѣй братъ, а не наставникъ, той буде нашъ пастырь мѣжь вѣольными и роззумными людемъ, а не мѣжь вѣвѣями.

Сихъ кѣлька словъ подаю до ширшой вѣдомости читателю громады въ Канадѣ, щобъ знали и надѣяли ся, що въ короткомъ часѣ, якъ лише троха въ вовну поростемо, то всяка зволоч мѣжь насъ буде пхати ся. Отже най каждый впередѣ добре розважитъ, кому вѣрити треба, а кому нѣ. — Браты Буковинцѣ, если сходятъ мати своего панъ-отця, то заключуъ своего зъ Буковины, а не чужого будутъ тримати.

КИРИЛЪ ГЕНИКЪ

Гягієна або вуака о здо-ровлю.

Подаетъ Д-ръ С. БЛЮМБЕРГЪ.

ПОЖИВЛЕНІЕ ЗНАЧАЕ ДЛЯ ОРГАНИЗМА.

Каждый зъ насъ понимае велике значѣне поживы для поддѣржаня организма и силъ. Однако не треба зновъ думать, що яканебудъ пожива веде до згиданнѣ цѣлѣ, та що треба только задосить учинити потребамъ жолудка и коли вонъ пустой и домагаея поживы наповнити его чимъ небудъ. Зовсѣмъ нѣ. Суть такій зѣстны рѣчи, котры поддѣржуютъ силы чоловѣка, по сути и такій, котры переверачни лихо въ жолудку и кишкахъ, не лишь не поддѣржуютъ силы чоловѣка, але ще ихъ розстроюють. Въ загалѣ кожда пожива винна мати двѣ головны прикметы: поживность и стравность.

Подѣ поживностью розумѣемо такую рѣчь до ѣженя, котра мѣститъ ингредиенты, необходмы для складовыхъ частей и органовъ чоловѣка, чтобы поддѣржати ихъ роботу и енергію, т. е. ихъ жите, а затѣмъ в жите цѣлого чоловѣка.

Подѣ стравностью поживы розумѣемо такую зѣстну рѣчь, котра легко переварює ся въ жолудку и кишкахъ, т. е. завдяки различнымъ въ нихъ хемичнымъ процесамъ, пожива переварюєся въ плывъ, легко всакаючи въ кровь и ламфу, рѣчь, котра и роаходитъ ся въ кровю въ различны складовы части и органа тѣла для ихъ прокормленя и поддѣржаня ихъ силъ и енергій.

Суть такій рѣчи до ѣженя, котры и поживны и стравны, но суть и такій, котры хочъ зѣстны, но нестравны и вкѣнци, суть и такій, котры и непоживны и нестравны, а затѣмъ и шкѣдны для людского организма и суть причиноу недуги.

Треба знати, що людске тѣло тратитъ подобно частъ своей складовой части въ видѣ различныхъ вѣдходѣвъ, якъ: кала, мочи, слѣвъ, пота и т. д. Обчислено, що тѣло вѣдходѣ въ приближеню выносивъ вѣсѣмъ фунтовъ денно. Ясно, що если-бъ тоту страту не заповняти щоденно поживою, а котра иде въ организмъ на вытворене страшного, на до-

Скорбна пѣсня.

Тяжко, важно вѣкъ свой коротати
У незнаня сумерцѣ нѣмомъ
И хилитесь и въ ярмѣ стогнати,
До могилы простогнати въ нѣмъ.

Тяжко, важно вѣкъ цѣлый болѣти,
А не знати навѣтъ, де болить;
Мучатись у горю, а не вѣйти
Того горя и крихточку вменшитъ.

А ще тяжше бачити всю муку,
Знати добре жерело сѣ,
Але не могли подати руку
Тому брату, що такъ стогне въ тѣмъ.

А ще тяжше горячо бажати
Волѣ, правды, братской любви,
Шарпнатись у путахъ, грызти краты,
А на волю встати не могли.

Ив. Франко

подѣ носъ тацу. Церковь наша, тожъ и бесѣдувати намъ про ню свобода. Звычайно про вѣры бесѣдуютъ: кумъ Хрунь, кумъ Куропатва, кумъ Пышный и кумъ Дурныйлюбъ.
Кумъ Хрунь кажутъ:
— Браты, держѣмъ ся купы!
Кумове пристоупаютъ ближе кума Хруня, мало его не здушятъ. Кумъ Хрунь злостятъ ся:
— Але-жъ бо не пхайтесь на мене — я кажу, щобъ вы въ чѣмъ иншомъ купы держались. Ажъ то вы ще темны и не просвѣченіи люде!
Кумове засоромлены вѣдступаютъ вѣдъ кума Хруня и зъ насобностю глядять на него.
Кумъ Хрунь лѣкнутъ ще одну бомбу, зафундуотъ всѣмъ, сплунуть и зачнутъ:
— Я вычитавъ въ глубоко-вчєныхъ книжкахъ, що мы не почитаемъ Господа Бога во тройци единого, котрого проповѣдавъ бы слуга божій, але зъ бороною, бо треба вамъ знати, що давно геть дуже давно, нашѣ прадѣды носили бороны, що сягали до самыхъ колѣнъ.
— А я! — кажутъ кумы.
— А хто слушае нашон прадѣднов вѣры того сила Вышнього просвѣтитъ, на того зѣйде благословенство, що и на камени якъ посѣе то зародитъ.
— Такъ, такъ! — вторуютъ всѣ хоромъ.
— Е, куме Хрунь — перебивае кумъ Куропатва — вы вчєнѣйшій чоловѣкъ за насъ, скажѣтъ но намъ чи не е то образа Господа Бога, що нашѣ поппѣ такъ невзко взноситъ руки до горы, коли стоятъ при престолахъ?
— То вы того не знали?! — пытае зачудованный кумъ Дурныйлюбъ, — бо его святѣли инакше и вонъ мае таке „приказане“, инакше

ему не вѣльно. О, брате, я знаю побѣску поведенця, бо я въ старомъ краю фѣрманивъ въ попа за 10 рокѣвъ.
Кумъ Пышный зволили такожъ докинути свое слово:
— Та бо бы хочъ той поппѣ добре газдувавъ церковнымъ майномъ, вчивъ нашѣ дѣти тай намъ де-що показавъ якъ оно въ свѣтѣ.
— Е, — перебивае ему зъ досадою кумъ Хрунь — то дурница, але щобъ процвѣтала слава святой правосл. . . . Але въ томъ мѣсци голосный лоскѣтъ перебивае кумови Хруневи бесѣду. Всѣхъ очи звертають ся до того мѣсца, ажъ тамъ и лежить оденъ зъ третию партіи на земли, а другій, що его втявъ, стоятъ надъ нимъ запѣненный и заодно выкрикуе:
— То ты будешъ знуцати ся надъ моею сестрою?!
Мы прибѣгаемо, пытаемо: — Та що такого, коли бивъ твою сестру, де?
— Ааа! — каже ображенный — бивъ злодѣй мою сестру... Она нашла разомъ зъ нимъ товаря, а вонъ ѣй казавъ завернути корову, що йшла въ шкоду. Она не хотѣла, а той нелюдь скатувавъ еѣ за тоє.
Мы вытрѣщили очи, тай въ смѣхъ:
— Тажъ то вже пятнадцатый рокъ тому, ще въ старомъ краю було — кажемо мы — ажъ теперъ собѣ пригадавъ?
Двохъ чи трохъ мудрагелѣвъ, що читають газеты и належатъ до якихъ тамъ товариствъ, прслухували ся цѣлый часъ нашѣй бесѣдѣ, не знають цѣкавости чи що, та якъ не здвигнуть раменами, якъ не сплунуть здорово, тай сказали на добраночъ:

— Но, слава Богу, що не богато въ насъ такихъ, а то давно були-бъ вже засѣтились Русины въ Америцѣ.
Мы тамъ на тѣ слова не звертали дуже уваги, але прискочили всѣ до тыхъ двоухъ, що были ся, бо зновъ на ново зачали. Десъ бѣда кумъ Хрунь штуркнувъ въ томъ ратунку кума Пышного, той ему вѣддавъ, мы стали ихъ розрывать, тай счинила ся бійка.
Я тамъ добре не тямлю якъ оно було, бо розрывавъ, ажъ тогдѣ отямивъ ся, коли прійшли полѣмены и забрали насъ до холодноу.
Овва, и що-жъ мы зробили? Позаплачувалѣсьмо всѣ кошта, пересѣдѣлисьмо трохи тай по всему. Правда, було трохи зъ тымъ клопоту якъ нашѣ жѣнки поприходили и зачали голосити, що властитель помешканя выгнани, а жити вже нема по-за куды. Але то ще дурница, лишь мене одно мулить тамъ у нутрѣ и не дає менѣ спокою:
— Чи то правда, що за нашѣ грошѣ мировой судѣй (скваеръ) въ двоухъ трѣхъ рокахъ приходять до маекы? Гмъ... не знаю... але щось оно въ томъ есть, бо казавъ менѣ разъ оденъ Русинъ, що его звуть статочнымъ и розумнымъ, що нѣбы ему мавъ самъ скваеръ розати, каже:
— Якъ бы не славныскій робѣтники, (вѣнъ казавъ Гунгериснѣ), то я бѣ нѣколи не прійшовъ до такой жарной каменицѣ, яку теперъ маю.
А може вѣнъ и правду казавъ той скваеръ? Що-жъ, всѣяко на свѣтѣ бувае!..

Стефанъ Хлоповъ.

датонок новых силъ и новой энергiи — послѣдова- ла бы въ короткомъ часѣ смерть водѣ обезсилени и голода. Колько днѣвъ мож- на жити безъ поживы, не можна точно сказать, бо се завнеситъ много водѣ консти- туции и силъ людини, якъ и водѣ внѣшнихъ окружа- ющихъ еѣ обставинъ. Каж- дый пойме, що чоловікъ зъ большѣ здоровымъ и силь- нымъ организмомъ выдер- житъ довше голодъ, чимъ чоловікъ слабого здоро- рья. Однакъ припускають пере- сѣчно, що чоловікъ зъ здо- ровымъ организмомъ може голодувати 2—3 тижднѣвъ и если опосля зачне зновь принимати поживу, вонъ може вынагородити вагу страчену вѣдчасъ голода.

Були учені, мѣжь инши- ми и въ Америцѣ, котры робили дослѣды на самомъ собѣ, постали 20 днѣвъ, т. е. жычи 20 днѣвъ безъ по- живы и пята и пережпли той голодъ безъ особлив- ныхъ наслѣдковъ, безъ стра- тей ваги и обычныхъ силъ. Однакъ принято за прави- ло, що если тѣло тратитъ водѣ голода 10 своєї ваги, т. е. если чоловікъ пр. вѣ- житъ пересѣчно 160 фунтовъ и вонъ стративъ бы водѣ голоду 64 фунты, то вонъ не мѣгъ бы довше жети.

Щобъ показати читате- лямъ, що на прискорене смерти водѣ голода вплива- ютъ ще и внѣшнiя обстави- ны, я вкажу имъ на случай, де въ 1816 році корабель „Медуза“ нахавъ на мѣли- ну и поспевае до той степе- ни, що не мѣгъ уже даль- ше плыти. 150 людей: по- дорожныхъ и моряковъ на- ходились на томъ кораблѣ. Провiянту скоро не стало, а помочи вѣздовѣки не можъ было сподѣватись, бо анѣ оденъ корабель не переплы- вавъ бѣли нихъ. По 13-охъ днѣяхъ голода, 135 людей у- мерло на томъ кораблѣ зъ голоду и коли появилъ ся корабель на ратунокъ, лишь 15 людей зѣ 150 жилилось въ живыхъ. Та скоро смерть въ протягу 13 днѣвъ вка- зуе, що на прискорене смер- ти подорожныхъ крѣмъ го- лода, впливають ще и дру- гiя чинники, якъ: перестрахъ, гадка про неминучу смерть, свiяльн бурѣ и ураганы, якi лютились на морѣ и другiя причины.

(Дальше буде).

НОВИНКИ.

Пересторога для эмигрантовъ зъ Галичины до Канады!

Дня 27. липня с. р. при- ѣхало зъ Галичины 22 осо- бы зъ Генуи до Нью Йорку въ намѣромъ ѣхати до Ка- нады. Поневже тѣ люди не мали грошей на дальшу до- рогу зъ Нью Йорку до Вин- нипег, компанiя корабельна була змушена дня 17. сеп- тья водослати тыхъ людей опять до Генуи, а звѣдтамъ до Галичины. Всякiя старан- ня, щобъ тыхъ людей водо- слати до Канады, остали безуспѣшны, бо компанiя корабельна на свой коштъ не хотѣла ихъ водослати, а правительство канадiйске въ засады эмигрантовъ зъ портовыхъ мѣсть до Винни- пег на свой коштъ не транс- портуе.

Яка доля чекае въ Гали- чинѣ бѣдаковъ, що выпро- дали усе свое майно, стра- тили его по дорожѣ, а те- перъ вертають тамъ жебру- чими дѣдами, можна собѣ представити.

Вже другiй такiй транс- портъ подыбае я. Оденъ мнучишого мѣсяца въ Мон- трѣал. Люде завлѣбленi аген- тами, злакомали ся, що шиф- карта коштуе зъ Генуи до Нью Йорку толькѣ 90—100 злр. Ыдутъ тою лiнiею, а ѣдутъ ажъ 28—30 днѣвъ о- гвдними кораблями, доста- ютъ не можливо подлѣй вѣкъ тай ще терпятъ вся- кi пакости водѣ работни- ковъ Италiянцѣвъ, котры ѣдутъ на зарѣбки до Аме- рики.

Зъ Нью Йорку до Винни- пег коштуе тикетъ наймен- че 30 дол. и такъ хто мае грошѣ, може зъ тяжкою ѣ- дою за 7 тижднѣвъ достати ся до Виннипег, а кому гро- шей не стане, завернуть его зъ Нью Йорку, якъ отсе- ту пачку людей завереули.

Най-же се буде осторогоу для нашихъ людей въ Га- личинѣ, най заказують со- ному пускатись до Канады черезъ Италiю. Якъ хто вже конечно напре ся до Ка- нады, най ѣде на Гамбургъ. Дорога туда коротка, до- стиць выгѣдана и на границѣ канадiйской въ Halifax нѣ- кого не вернуть до Гали- чины.

Часописи въ Галичинѣ прощу о повторене сеп перестороги.

Исторыя Дмитровъ.

Православный и царсклвй дурисвѣты.

Въ нашъ руки попавъ ся листъ зъ дня 25. свѣтня с. р., писаный зъ села галиц- кого Ганчова (почта Высова) П а н ь к о м ь Г о п и ц к и м ь, перейшовшимъ еще въ Америцѣ на кризо и царе- славіе. Опѣкунъ царсклвй о. Х. зъ Нью Йорку намовивъ П а н ь к о м ь Г о п и ц к и м ь, щобы иповѣ зъ А- мерики до Россiи, а тамъ буде для него правдивый рай (а забудь додати, що тамъ ростуть грушкы на вер- бѣ). П а н ь к о м ь вѣрѣчи твер- дому аки скала московскому батюшцѣ (що недавно зъ простого псаломщика выш- шовъ на „попе“) и своему попечителюви, зѣбравъ шма- те и зъ листомъ поруча- ючимъ прибувъ до мѣста Одессы въ Россiи. Зайшовъ до тамошного батюшки и показавъ листъ и просивъ о заняте або о иособіе. Коли тое почувъ одесскiй попѣ стигнувъ раменами и каже: „И пощо-жь ты чоловіче давъ ся намовити ити въ такую остру зиму сюда, чи-жь въ Америцѣ не знають, що ту больша нужда нѣжь тамъ?“ Радъ-нерадъ, казавъ запро- вадити П а н ь к о м ь Г о п и ц к и м ь до якоисъ подлѣи корчмы, и якъ пише въ листѣ до своего сына до Newark-у, що 3 дни пере- бувъ въ той якцини, спавъ подѣ лавою и гидъ не трохи его наѣла ся. — Побачивъ П а н ь к о м ь Г о п и ц к и м ь и цареславіе не- дало и не дасть ему „спасе- нiя“, вѣкъ въ ноци зъ Одессы до своего галицкого села Климковка (почта Ропа) и въ згадинѣмъ листѣ, пи- санѣмъ до своего сына, меш- каючого теперь въ Newark-у, кончить словами: „Доноси- мо: Боже ты заваруй наветъ погадати о Россiи — не вѣрѣ брехунамъ и стережи ся водѣ нихъ, бо я вже о вѣмъ самъ переконавъ ся и по- кинувъ царсклвй.“ По-що-жь на то скажете о. Х. зъ Нью Йорку и зашпныкн кнута та „Свѣта“, чи и дальше будете туманити людей ра- емъ въ Россiи?

Нецарсклвй.

— Правительствои бю- ра робочы въ Нѣмеччинѣ вышукують пересѣчно 13. 000 людямъ роботу що мѣ- сяць.

Вѣдмо милитаризму въ Аме- ричѣ.

Война испанско-амери- канска принесла намъ ту благодать, що теперь Аме- рика муситъ скрѣпити свою маринарку и шшопутневойско, щобъ забезпечити ся противъ врага по-за домомъ и въ дома.

Товариство „Naval Board on Construction“ выпрацо- вуе теперь пляны для по- большеня маринарки и ти пляны будутъ предложены будущому конгрессову до о- добреня. Посля тыхъ пля- новъ потреба буде збу- довати не менче, якъ 18 ве- лическихъ кораблѣвъ военныхъ, коштомъ 32 милiонѣвъ дол- лярѣвъ. Зъ тыхъ военныхъ кораблѣвъ мають бути 3 кораблѣ першої класы, въ вазѣ 13.000 тонѣвъ.

Можна на певно сказа- ти, що конгрессъ нѣчого не буде мати противъ тыхъ выдат- ковъ на маринарку, але и на шшопутне войско немец- кой сумы высипе.

Всѣ тѣ сумы поплатятъ работники — найже-жь те- перъ она мѣркують куды ихъ кровава-праця йде.

ЧИ НЕ ПОВТОРИТЬ СЯ ЛЯТИМЕРСКА РѢЗНЯ?

Помѣжь углевыми работ- никами въ Aundenried и Но- пеу Brook недалеко Газле- ста великiй страйкъ. При- чина тому, що двоухъ ста- тыхъ работниковъ водправ- лено зъ работы, а принято на ихъ мѣсце новыхъ. Въ протягу мѣсяца коля було вже колька малыхъ страй- ковъ, але компанiя удалось полагодити. Велика сила ро- ботниковъ машировала водѣ брехи до брехи и наклика- ли товаришѣвъ, щобъ по- лшали роботу. Суперин- тендентъ Jones казавъ бре- ху No 5 замкнуты, въ котрой було занятыхъ до 700 работниковъ. Всѣхъ работ- никовъ страйкуючихъ есть понадъ 2500. Дѣйсна при- чина страйку есть та, що компанiя прiймае все но- выхъ работниковъ — за- трудняе дуже богато рукъ и въ той способъ лишь коль- ка дней на тыждень дае вы- роблѣти. На томъ самомъ мѣсяци почавъ ся минувшо- го року страйкъ, котрого на- слѣдкомъ були: морды Ла- тимерскiй.

И проводаръ работниковъ шѣжь вни.

Майоръ мѣста Нью Йорку именованъ бувъ комитетъ зѣ 10 членѣвъ, котры то ко- митетъ занимае ся приви- танемъ военной флоты мнучишой суботы. Мѣжь тыми комитетовыми знаходивъ ся и Самуель Гомперъ, пре- зидентъ товариства работни- чого: „The American Fede- ration of Labor.“ Все ще знайде ся въ Америцѣ про- водиръ работниковъ, котрый послужитъ капиталистамъ за декорацию.

Лодкомъ черезъ океанъ.

Щобъ доказати, що не всѣ дурнѣ вымерли на свѣтѣ, капитанъ Уилиямъ Андрусъ всѣвъ на малу лодку 13 стѣпъ довгу и поплынувъ собѣ на широке море. Вонъ хоче звидѣти островы Азо- ры, а опосля удатись до Европы. Вонъ сподѣсь, що подорожъ его потревае 60 днѣвъ и тому на той часъ набравъ поживы и воды. Вы- ѣхавъ вонъ самъ. Може ему и удасть ся штука, а нѣ, то свѣтъ стратитъ одного дурака, а такую страту мож- на ще знести.

Павска ласка.

Милiонеръ Андрей Кар- неги зновь зробивъ дѣру въ своемъ чулнѣмъ сердцу. Вонъ подаровавъ \$50.000 на будову библіотеки въ шат- ланцѣмъ мѣстѣ Dumfries. П а н ь К а р н е г и робить офѣ- ры коштомъ работниковъ. Тотъ муситъ тыхъ 50 ты- сячъ дол. водробити, а якъ се скоро не поде, постага- ютъ имъ платню и зъ того доложатъ, що буде брако- вати.

— Часть американского войска повернула вже до краю, а тѣ сотки недужихъ на тифъ и жовту пропасницю вылекують ще въ лазаре- тахъ. Кажуть, що богато жовнѣровъ поумирало не водѣ неприятельскихъ кулѣ, але зъ причины недбалъ- ства нащой управы, котра недостарчувала жовнѣрамъ достаточно поживы и ин- шихъ потрѣбныхъ рѣчей, такъ, що жовнѣры ходили обдерты, ѣли мало що, а и те зѣпсоване, а недужіи не мали майже жадной лѣкар- ской опѣки и неразъ мусѣ- ли лежати на голѣй земли влючисъ въ передсмертныкъ судорогахъ. Коли нарѣкалъ жовнѣровъ стали голосными, всѣ майже англицкi часо- писи склипали слушнымъ обуренемъ на тыхъ, котры допустили ся такихъ пога- ныхъ надужитъ, обвиняючи въ першій мѣрѣ зарядъ въ Вашингтонѣ, котрый му- сѣвъ такожъ де-що обяза- ти зъ тыхъ милiонѣвъ, котры мали йти на выгѣду жовнѣ- ровъ, що наставляли свою грудь на кулѣ неприятеля. Обурене люду дѣйшло до той степени, що рядъ му- ситъ вышукати винныхъ и укарати ихъ. Та чи укарае? Нынѣ грошъ всему лѣбъ, скрутитъ.

Справы церковнѣ

Бѣда въ Америцѣ! Цер- ковь размножила ся безъ лѣкку. На каждой чени цер- ковь. Доллярѣвъ нема, тай квотровъ Богъ дасть. Пано- вѣ превелебнi муфують ся цѣо мѣсяца. Недавно, якъ доносились, выѣхали де- який подвижники на Угор- щину, а теперь зновь вые- рають ся слѣдуючы: О. Алек. Дзубай зъ Leizeing, Pa. и о. Иоанъ Грабаръ зъ Minersville, Pa. Муфують ся слѣ- дуючы: О. А. Годобай зъ Lansford, Pa. до Bayonne City, N. J., а еромонахъ В. Деакъ зъ Philadelphia до Forest City! Боже помогай всѣмъ твоимъ вѣрнымъ слу- гамъ!

Нашъ читателѣ намъ простятъ, что мы до сего часу не подали слѣдуючюи важной подѣи: о. Николай Молчани, славный свѣвакъ и проповѣдникъ, патриѣтъ русскiй (!) зъ McAdoo, Pa. перенѣсь ся до Braddock, Pa.

Въ Цуриху, швай- царскѣмъ мѣстѣ дають по мешкане тымъ работникамъ, що мають мѣстацку роботу.

НОВЫЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬНИКЪ

Стефанъ Кузьмьякъ, на роль коло церкви въ ОЛДОНГЪ, ПА. Запрашае до себе Русинѣвъ-кранѣвъ на свѣже пиво, добру виѣку и смачнiй ци- гары. Хотѣли выкупити доброго грунку, заплати собѣ въ пухъ- тебѣль и високо выдѣлати ся — мѣдъ до Серафима. Апо цѣлѣва- нѣмъ, у него шкляныя лѣкъ повъ свѣта. Гуря хлопцѣ до своего!

ДО КАНАДЫ!

Хлопцѣ нашъ зъ Пеннсилвенiи, а и жонатіи лѣде, котры бы хотѣли заробити грошѣ и осѣсти на фармахъ, най не забавляють ся, але всейчасъ въ дорогу! Ще есть часъ хату пооставити и сѣна накосити, а въ зимѣ можна пойти на роботу, або до колеѣ, або до фармера! Нашъ чоловікъ зѣ Спол. Державъ всюды въ Канадѣ роботу достане! Всѣ люде, що пошлѣли зъ Пенн- силвенiи дуже задоволені! Подайте свои имена, роки, имена жѣнокъ, дѣтей и ихъ роки, а достанете водѣ мене зниженный ти- кетъ зъ Buffalo до Winnipeg за \$17.55.

Пишѣть на адресу:
Rev. N. Dmytrow
35 Johnson Str.
BUFFALO, N. Y.

* ЧИТАЙТЕ! *

Mike Bosak

М а й к ъ Б о с а к ъ, знанный словенскiй бизне- манъ въ Олифантѣ зало- живъ теперь великiй складъ (wholesale) розматыхъ на- питковъ. У него можна до- стати не лишь добрыхъ а- мериканскихъ трукѣвъ: всѣ виסקи, вина и пива, але мае у себе на складѣ та- кожь правдиву старокра- евю горѣвку и чисте ста- рокрайове мадырскѣ ви- но, котре спроваждае впрѣсть зѣ старого краю. А що най- важнѣйше, що продае то все не дорого.

Ану йдѣть череконати ся!

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ СТОРЪ НА ЦѣВЛЫ YONKERS

Л а з о р я С в р о т я к а, 48 Washington str. YONKERS, N. Y.

Хто не знае Лазоря Си- ротяка? Вонъ мае красно зарядженый сторъ, гросер- ню и бучерню. Посылае грошѣ до старого краю на всѣ части свѣта, скоро, та- нько и безопасно. Продае такожъ шифкарты на всѣ лiнии. Хто изъ земляковъ хотѣвъ бы водѣхати до старого краю, нехай зайде по дорожѣ до Сиротяка и купитъ собѣ шифкарту у него а вонъ водпривадитъ его ажъ на шифъ.

На що давати ся здерати жидѣвскимъ агентамъ по Нью Йорку? Идѣть до своего!

Lehigh Valley R.R.

In Effect May 15, 1898.

Пассажерскiя трены зъ Mt. Carmel до Buffalo, Scranton, Elmira, Wilkes Barre, White Haven, Hazleton, Mauch Chunk, Allentown, Bethlehem о год. 7:23 и 9:40 до полудна; а 12:28 и 4:38 по полудни.

До Philadelphia и New York-у о год. 7:18 до полудна и 12:28, 4:38 по полуд.

До Centralia, Shenandoah, Mahanoy City, Pottsville, Hazleton и до всѣхъ стаций въ околнѣхъ вуглевыхъ о год. 7:18, 9:40 до полуд. и 12:28, 4:38 по полудни.

До Shamokin о год. 7:30, 11:32 до полуд; а 2:30, 6:44 и 9:55 по полудни.

Экспресовы трены до Philadelphia и New York-у о год. 7:18 до полудна; 12:28 и 4:38 по полудни.

Трены до Mt. Carmel.

Зъ New York-у о год. 8:20 до полудна и 4:10 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:00 по полудни.

Зъ Philadelphia и о г. 4:10, 9:00 до полуд. и 4:50 по полуд. Въ недѣлю о год. 1:10 по полуд.

Зъ Pottsville о год. 9:45 до полуд., 12:35, 5:05 и 8:10 по полуд.

Зъ Wilkes-Barre о год. 8:00 до полудна, 2:58 и 5:35 по полуд. Въ недѣлю о год. 2:58 по полуд.

Недѣльные трены до: Philadelphia и New York-у и до всѣхъ стаций межъ тыми мѣ- стами о год. 9:00 до полудна.

До Pottsville, Hazleton, Wilkes-Barre и до всѣхъ стаций въ околнѣхъ вуглевыхъ о год. 9:00 до полуд. и 5:55 по полудни.

Недѣльный тренъ до Shamokin о год. 10:21 до полуд. и 7:58 по полуд.

CHAS. S. LEE, Gen'l Pass. Agent, R. H. WILBUR, General Supt.

УВАГА: Хто хоче ѣхати на Весты, най купитъ собѣ тикетъ на лигайску желѣзницю, бо найтульша и найвыгѣднѣйша. По близкии информации удавайте ся до: J. BEN. GOULD, Agent L. V. R. R. Mt. Carmel, Pa.

За „Свободу“ вложитъ ся ЗАПЛАТИ!

T. TALPASZ

ГЕОДОЗИЙ ТАЛПАШЪ РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ — И — ГОТЕЛЬНИКІЙ.

246 Pearl Str. Shamokin, Pa. Недалеко русской плѣбани.

Добрый вечеръ друже мой!
— Добрый вечеръ, снате!
А куда такъ спѣшите?
— До Т а л п а ш а, брата!

Шо за Талпашъ? Звѣдкн вѣстѣ?
— Та-жь крадѣи нашъ милiй
— У него всѣ Русины
— Подѣрѣвляють силы...

— Шо за Бригидъ? Я ниво тамъ!
— Обходитъ ся файно!
— Обслугуе якъ брвтама!
— Танько надѣвчачно!

Продажа русскихъ книжокъ — И — библиотека.

Хотѣте купити собѣ книж- ку, яку лишь загадаете, або записати собѣ газету зѣ ста- рого краю, пишѣть на адре- су:

A. Wasserman,

91 Clinton str. NEW YORK, CITY.

У него можна достати розматыя словари и подручнѣкы до науки англицкого азыка и фотографіи славныхъ людей. — Вонъ такожъ оправляе книжки дуже танько и добре.

ЧИ ЧУЛИ ВЫ ЗА АПТИКАРА Спринского въ BUFFALO, N. Y.?

Се найславнѣйшій старокраевый аптекаръ въ Аме- ричѣ. У него можете достати всѣ лѣкарства зѣ старого краю. Волятъ вась голова, жолудокъ, колятъ вась коль- ки, пишѣть по бальзамъ ченстоховскiй, або по порош- ки водѣ болю головы, або по бальзамъ универсальный.

Тѣ лѣкарства помагаютъ такожъ жедамъ на хоробы женскiй. Можна достати у него плястры на болю кри- жей, кольки и т. д. Всѣ старокраевыи лѣкарства у него достанете — навѣтъ павки.

Напишѣть до него, розумѣе ся, по руски — залучитъ марку за 2 цит., а до- станете всяки поряды и лѣкарства.

Пишѣть выразно:

S. M. Spryszynski,

391 Peckham Str. BUFFALO, N. Y.

АНТОНІЙ ОНУЩАКЪ,

214 W. Lloyd, Str. — SHENANDOAH, PA. —

* Русскiй готель. *

Чи вы вже люде не пе- рестанете ходити по чужихъ готеляхъ и спомогати своими центами другъи народности? Та по що шукати чужихъ богѣвъ! — Дивѣтъ добре по Шенандорѣ, а певно знѣ- дете своего чолѣрка, въ ко- трого и вино и виска и пиво и темперъ и другiй добрый и все свѣжiй напитокы, а услуга чемна, бо все-жь то у Ру- синна. А ще якiй то Русинъ? Каждый его дуже добре знае. Та-жь то Антонiй Онущакъ. Ну и якъ-жежь не зайдете до него? — Грѣхъ бы бувъ смертельный якъ бы вы Ру- синны въ Шенандорѣ омнѣ- ли того широго Русина.

Іосифъ Пейко

Русскiй готельникъ

— Cor. Commercial & Franklin Street — въ ШАМОКИНѢ, ПА.

Запрочуе всѣхъ Русинѣвъ до себе на свѣже пиво и лѣбру виску. Хотѣте добре забавити ся, идѣть до Пейка, Чекаеш на стрѣткарю, зай- ди до Пейка, а нѣколи не змѣстуеть, бо кара йде по- при самѣ дверѣ.

Hotel

HETMAN CHMIELNICKI

Alex Halaburda, Mt. Carmel, Pa.

Коло лигайского дна есть русскiй готель, одинокий на цѣлѣ мѣсто русскiй готель. Чистенько тамъ, всякiй на- щоп, якъ виска, пиво, румъ, темперъ и ин. дуже добрый и здоровы. Хто хоче пере- ночувати, знайде тамъ чисте лѣжко и чемну услугу.

Алу Русинъ! Чимъ будемо все ходити по чужихъ людяхъ и за свои грошѣ не кутахъ стоять?

РУССКІЙ САЛОНЪ

Петра Серафима

„въ помѣсть мѣстѣ“ въ Шамокинѣ, Па.

Где якъ где, але у Серафима то уже можъ найльшше забавити ся и поряду склянку нива винити. Хто у него лишь разъ бувъ, не хоче больше ѣзды поити, толькѣ до него. Масъ такъже файно галѣ, где можна водбувати мiтнѣни, а и пота- цувати собѣ.

Хотѣшь мали „good time“ иди до Петра.

НАСЕЛЕНЕ БРАЗІЛІИ.

Хочь декотрі лїснї Индіане въ Бразіліи управляютъ землю, то однакъ живуть ся го- ловно тямъ, що имъ готове вже достарчуе сама природа. Звїрны тамъ богато, рїки роать ся вѣдь рыба, а лїсы достарчуютъ корїня, цебу- лї, пальмовыхъ орїховъ и много иншихъ овочївъ. Зби- рае вѣнь такожъ мїдъ дїя- кихъ цѣоль, пташачї яйца, хробаки зъ порохнавлїлого дерева, не помїтуе овада- ми, примїромъ мурашками. При такѣмъ способѣ достар- чувана для себе поживы, нїчо въ томъ дивного, що той Индіанинъ не загрїе довго одного мїсца. Коли вже пошукवानя въ одной околици чимъ разъ мен- че поплачуютъ, коли чимъ разъ менче приносятъ добы- чи, мусить шукати иншого мїсца и зъ цѣлю громадою мадруе въ инші околицї. Належить вѣнь до бурла- ковъ, що такъ якъ краевї циганы нїгде не загрїють довго мїсца.

Зовсїмъ природнї рїчи, що при такѣмъ бурлацкѣмъ житю Ботокудъ не може ду- мати про будову сякой-та- кой хатини, тямъ больше, що безнастане тепло не привеолое его поставити собѣ якогю захисту. Тому, що мешканемъ Ботокуда естъ та верета, той г а м а к ъ; вїшае вѣнь его помїжъ де- ревами, иногда досить вы- соко, щобъ бодай гъ той способѣ забезпечити себе въ ноцѣ вѣдь напасти якогю непрошеного гостя, пр. гада або якогю другого звїрїати. Лишь слѣтна пора року, коли зъ хмаръ лїсє мовъ зъ ведра, зневолюе Индіанина поставити собѣ шатро. Ро- битъ вѣнь его зъ пальмово- го лїстїя, котре втыкае ба- дїлемъ въ землю, довокла, а ихъ верхки зближае до себе такъ, що творять дахъ надъ головою.

Однакъ най намъ зновъ не здає ся, щобъ той дикїй Индіанинъ не бувъ спосо- бный до жаднои, делькат- нїйшой работы. Противно, приглядючись заодно во- кругъ гарной природѣ, по- сплїтанымъ галузямъ де- ревь, краснымъ перамъ пта- хѣвъ и убавленю овадѣвъ, дикїй чоловїкъ засмакувавъ въ той сорокатоси и ставъ еѣ наслїдувати. Навчивъ ся выплїтати розличнї кили- мы, а жїнки, котрї зани- мають ся тямъ головою, дїй- шли до такой вправы, що крѣмъ гамаковъ, кобель, ко- шиковъ, линовъ и посторо- ковъ, выплїтають зъ росли- ного лычка фарлукы, котрї неразъ своєю красою звер- тають на себе увагу диви- лизованыхъ народѣвъ.

Хочъ вкѣнци способѣ жи- тїя Индіанѣвъ дуже первїст- ный, то однакъ и они ду- мають про забаву. Въ сво- ихъ танцяхъ потрясають до такту китїяныхъ повязаныхъ разомъ костей зъ ноги та- піра*), грають въ пилку, котру робять зѣ шкѣры я- кого малого звїрїати, выпы- хаючи еѣ серстѣю або тра- вою. Мають такожъ розлич- нї знаки вырожденя, знаки вѣдвѣги, примїромъ ува- жають за велику для себе честь, якъ можуть по- при свои шатра понавїшу- вати богато людскихъ ча-

*) Тапіръ, естъ то звїря, пригадуе намъ дїку беврогу, лишь за два разы бол- шїй и має довге рило, звисаюче зрѣха въ долину.

шокъ, прикрашенихъ пера- ми. По кождѣй битвѣ заби- рають головы убитыхъ нїми неприятељївъ, сушать ихъ и выставляютъ передъ сво- имъ шатромъ на знакъ му- жества.

Ихъ религїйнї вїрованя суть досить простї. Безна- стане жите середь дикои природы, середь небеспе- ченства и нещасливыхъ случаївъ, якї досить часто мусять ся лучати, выроди- ли у Индіанина острахъ пе- редъ усїми силами приро- ды: сильнїй вїтеръ, буря, громы, суть для него гнѣ- вомъ лихихъ духѣвъ, котрї за але карають. Однакъ вѣ- руютъ и въ добрыхъ духѣвъ, котрї нагороджуютъ за до- брї вчинки, розумїе ся ува- жанїй за такї посяла ихъ поглядѣвъ. Суть они дуже забобоннї, та щобъ охоро- нитись передъ чарамъ, но- сять на собѣ певнїй корѣ- ня, овочѣ, зубы декотрыхъ звїрїатъ, або такъ званїй а- мулеты, котрї буцїмъ то мають ихъ охоронити вѣдь ликого.

Индіане мають такожъ свои права, котрї дуже ша- нуютъ. Коже племя має свою гранацю, означену за помѣцю скаль, деревъ, ру- чаївъ, а навѣть штучныхъ курганѣвъ. Всѣ члены одно- го племени уважають себе за властїтељївъ того ку- сника землї, але спольова- на звїрїна, або зловлена рыба, належить до того, хто еѣ зловивъ. Коли-бъ при- мїромъ хто переступивъ гранацю своего племени въ погоня за звїрїною, где его за те кара, иногда на- вѣть смерть або поединокъ на кїѣ. Тогдѣ пары против- никѣвъ бють ся взаимно тонкими палицами, а рѣвно- чаено ихъ жївки вокоуть зъ собою, драпаючись по- лиця и высмыкуючи собѣ взаимно волосє. Бють ся доти, доки одна сторона не поддасть ся. Коли-бъ од- накъ побѣждена сторона взяла за луки и стрѣлы, битка може змїнитись въ правдиву войну. Подчасъ битви Ботокуды уставля- ють ся на противъ непри- ятеля, а сыпнувши стрѣ- лами, середь крику кидя- ють ся до борбы. Бють ся зъ незвычайною завзятостїю, вбиваючи мужинь, жїнокъ и дїтей.

Для рабунку выправля- ють ся они деколи на села або колонїи осѣлыхъ су- сѣдѣвъ; а коли непри- ятељъ знайде ся близько въ лїсѣ, вбивають въ землю трѣски, щобъ мѣгъ окуля- вѣти. Стрѣляютъ зъ-за укры- тя: зъ поза поваленыхъ пня- ковъ, або прислонъ зъ га- лузїя. Убитыхъ въ битвѣ по- рывають, щобъ ихъ звари- ти и пожерти на гостинѣ, де, при дикыхъ, пїяцкихъ танцяхъ, ихъ военно оду- шевлене доходить до шалу. Затїмъ Ботокуды суть лю- до ѣ да ми; а хочъ їдже- не людского тїла лучаєсь досить рѣдко, то однакъ зловленыхъ, живыхъ полон- никѣвъ убиваютъ такожъ, а опѣсля пожерають.

Суть се дикїй люде и не легко освоюють ся зъ бѣ- лыми. Ихъ все тягне въ лїсы. Були навѣть случѣя, що дѣти Ботокудѣвъ, котрї вчили ся въ бразїлійскихъ школахъ, втїкали до сво- ихъ родинъ и вертали до дикого житя своихъ одно- племенникѣвъ. Хочъ бол- шїсть тамошнихъ племенъ подобна до Ботокудѣвъ, то

однакъ не всѣ вѣдносятъ ся вероже до Европейцївъ. Примїромъ племя Му- ндуруку вже на початку того столїтя заключило миръ зъ Португальцями и доси ще береже ту угоду зъ бать- ка на сына. Естъ се племя дуже войовниче, але за те найбольше працююте.

Мають они просторїй пля- нтаціи ма нїо ку, котрымъ гандель приносить имъ чи- малїй доходы. Бо-жъ ман- йокъ естъ дуже пожиточною рослиною; кожда еѣ часть приносить певнїй хосенъ: лїстїямъ и бадїлемъ кор- млять конѣ, а корѣнїи суть такъ загальною поживою для людеи, якъ у насъ буль- бы. Дївна то рослина. Еѣ корѣнїи мѣстїть въ собѣ сокъ, котрый естъ отруею и вѣдь разу можъ умерти вѣдь него. Але на щасте та отруя даєсь легко вѣд- дїлати вѣдь поживной му- ки, мѣстїаюй ся въ той рослинѣ, черезъ выдушу- ване.

Манїюкъ досягає высоты чоловїка, а порастає лїстї- ми такими якъ долонъ; ко- рѣнїи его подобнї до ши- шокъ, мясистї и грубї мовъ людска рука, а ваять де- коли и 30 фунтѣвъ. Зъ му- ки, котру можна мати зъ того корѣня, печуть хлѣбъ званїй „фарїна.“ Естъ то смачна пожива и подобна до пшеничного смаку. Фунтъ такого хлѣба выстане Инді- янинови на цѣльїй день.

Неоцѣненный той корѣнїи треба умѣтно справити, щобъ ставъ можливымъ до ужитку. Коли Индіанинъ выкопає его зъ землї, зѣ- шкробує спершу его тонку лупину, а опѣсля кришить або розтирає.

Одержану въ той способѣ манїюкову папку, кїдає въ вузкїй, довгїй мїшки, сле- тенїй зъ лыка пѣдъ прасу або вїшає на деревѣ, доки сокъ не стече. Полишену суху масу пересѣває ся и припїкає. Неприпеченої му- ки уживають вѣдь разу на вырѣбъ хлѣба, котрый може лишь два днї лежати; про- тивно припечена мука пе- реховуєсь досить добре и довго.

Товаръ вѣть корѣне ман- йоку заразъ по выдушено и тучать ся нимъ, але самъ сокъ, хочъ смачнїй, вѣдь разу забиває звїрїати и лю- деи.

(Конецъ буде.)

MT. CARMEL — ЦѢ ЧИТАЙТЕ!

Хочень їхати на прохѣдъ? Маєшь хрестини? — Справляєшь всеїле? Потребуєшь по- гребняка?

Въ тыхъ всѣхъ выпадкахъ удавайте ся до:

C. Lukashewicz,

Cor. 3-d & Maple Str. Mt. Carmel, Pa.,

HENRY FREY

PHOTOGRAPHER 421 Lackawanna Ave. Scranton, Pa.

Хочешъ мати красну фотографїю, зрѣ- пнїй портретъ, зайдї до того фотогра- фа. Вертаєшь зѣ слобѣ зайдї зъ жївнїю до него, дай ся здїяти, а будешъ мавъ на цѣле жите наматку. Маєшь лїду дїтнї- ку дай фотографовати у него, а будешъ мати краснїй образъ, естъ у Васъ брат- ство, най зайдї до того фотографа, а вїшь Вамъ зробити фотографїи и портреты, аки хочете. — У него рѣбородїи фотографїи и портреты можна замовити и то не дуже умїркованѣй цїльї. — За роботу гварантує.

Dr. S. Blumberg,

1707 Carson str. Pittsburg, Pa.

Кождїй то знає, що въ Америцѣ шукать за та- кимъ докторомъ, котрый по- кончивъ свои науки въ ста- ромъ краю. Д-ръ Блюм- бергъ вывчивъ ся за лѣкаря на университетѣ въ Варшавѣ, а зловивши испитъ дер- жавнїй въ Филадельфїи о- сѣвъ въ Питсбургу. Дуже добрый докторъ. Розмовити ся можна по руски, англїй- ски, нѣмецки и польски. — Якъ хорый зайдї до него, заразъ выздоровїє!

Dr. F. J. Meek

Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ Cor. Shamokin and Chesnut str.

Одинокий лѣкарь, слабянинъ на цѣле мѣсто. Лѣчать всякї хоробы совѣстно и въ ко- роткомъ часѣ. Особливо нѣ- зрѣванный лѣкарь въ спра- вахъ положничихъ. Говоритъ по англїйски, по руски и по польски. Горячо пору- чаемо сего знаменитого до- ктора, нашимъ Русинамъ.

Руска бучерня.

— Russian Meat Market — OLYPHANT, PA. КУЗЬМЫ СВАЛЫ.

Гей рускїй господинъ, чи не перестанете вы вже разъ купувати у чужихъ? Та по що тягати ся за чужими, коли у свого Русина такъ само всего достати можна. А отъ погляньте! Тамъ въ Олїфантѣ естъ вашъ рускїй бучеръ Кузьма Свала. Має вѣнь свѣже, добре, тале мясо всякого рода. Розво- зить въ часъ и пунктуально. Ану-жъ зайдїте до него и попробуйте вѣдь него ку- повати мясо, а певно не пожалуете!

РЕСТАВРАЦІЯ И КА- ВЯРНЯ.

ТРОМЕТТЕРЪ (Тромейтеръ) Cor. Rock & Sunbury str. SHAMOKIN, PA.

напротивъ National Bank. Свѣдѣня, Обѣды, Вечери.

Въ кождѣмъ часѣ можна достати такъ горячїй якъ и зимнїй перекуски. Потравы прилагодженї на европей- скїй способъ, дуже смачно. Услуга пильна и солїдна. Осѣбнїй покоѣ для родинъ. — Найлучшїй вина, пива, лїкеры, вїски и всѣ можливїй напїтки. Цѣна дуже мала. Преноручає ся всѣмъ сю реставрацію, а передовсѣмъ приїзднымъ. Пшучїй сей адвертай- сментъ ручить за Тромей- тера.

УВАЖАЙТЕ, БО И ТО ВАЖНЕ!

Хто бы мавъ деяке пра- во най не ходитъ по поку- тныхъ жидѣвскихъ, такъ званихъ тлумачахъ, але най удасть ся до правдивого ад- воката Вїляма Воколе- ка, въ Скрентонѣ. Вѣнь за- лагоджує всякї справи въ коргѣ, а и сторкаревї и зъ нимъ можна розмовити ся по руски. Адресъ его такїй:

W. Vokolek

ATTORNEY AT LAW. 502 Lackawanna Ave. Cor. Washington Ave. Scranton, Pa.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)

Excelsior, Pa.

ОДИНОКИЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякїй потрібнїй рїчи до житя, якъ такожъ убрана майнерскїй и звычайнїй можна купити. Посылає такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, таньо и беспечно Продає шїфкарты. Не вѣдь нынѣ вже знаютъ люде солїдного Ивана Глову.

ВЕЛИКИЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ld.

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбольшїй рускїй компанїичный сторъ въ Аме- рицѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшенїй, украшений и на ново урядженїй. Новый дѣмъ великїй, краснїй, котрый компанїя ку- пила 1896 року за \$18.000 показує, що може ком- панїична работа. — Всѣ ро- зумнї Русины належать до топ компанїи, купуютъ зѣ своего власно- го стору значить, спомогають самыхъ себе. — Мѣсячно обертає сторъ сумою \$2000. Заряджає нимъ:

Теодоръ Федько

LAUER BREWING CO.

въ READING, PA

ЗАЛОЖЕННЫЙ 1866 року. — Вырабляє 25.000 бочокъ мѣсячно.

Пиво одного зъ наибольшихъ броварѣвъ въ Pennsylvania „LAUER BREWING CO.“ естъ вѣольне вѣдь всякихъ примѣшокъ, и для того естъ найздоровшїмъ. Завсѣгды однои и той самои доброты и приємного смаку и естъ споряджане пѣдъ зарядомъ одного зъ найздѣ- нїйшихъ и досвѣдченыхъ пивоварѣвъ.

Вырабляє въ найлїпнѣмъ гатунку Porter and Lager Beer, Stock Ale, Old Brown Stout and Porter in Vaults.

Сальонїсты и приватнїй родины повиннї замавляти пиво лишень въ броварѣ:

LAUER BREWING CO. READING, PA.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave. SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь. Доводїтца практи- тива дала ему способѣстї стати добрымъ лѣкаремъ. Личитъ успїшно всякого рода хоробы. Має такожъ свою власну аптекку, въ которой вырѣбляютъ ся дуже добра и помѣщи лѣкарства.

Розмовитъ ся по руски, лїтєвски, по польски и по англїйски. — На цѣлѣй око- лицї знаютъ добре Шлю- паса!

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХО- РОНѢВЪ.

Выпїмає такожъ корчїи на по- роки, хрестини и всѣля по дуже низкихъ цїнахъ.

300 PEARL and MULBERRY st SHAMOKIN PA. Удавайте ся въ потребѣ до него.

СВОЙ ДО СВОГО

Еремъ Лучковецъ.

E. INDEPENDENCE near VINE STR. въ Шамокїнѣ, Па.

Чистенькїй тамъ готель зѣ всякими выгодами. Пиво, вино, вїска, темперъ и другїй напоѣ все свѣжїй и най- лїпного гатунку. Услуга чемна и солїдна. Склянки великїй и малїй пѣсля впо- добы.

Люде! Вже часъ покинути чужихъ, а пора вже себе самыхъ подпомогати.

Юліанъ Копыстянскїй (JULIAN KOPYSCIANSKI) 420 W. Pine st. ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворяднїй сальонъ рускїй. — Найлучшїй напїтки можна ту достати, якъ: пи- во на шклянкы и бутелькы, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалїй, цїгара дуже добрїй. Спїшїте Братя Русины до своего братчика Юлька.

J. LIACHOWICZ

(Л. Ляховичъ)

425 Shamokin st.

ШАМОКІНЪ, ПА.

Польско-лїтєвскїй zegar- мїстръ и ювїлеръ

Всякїй направи зе- гарковъ выконує точ- но, таньо и въ корот- комъ часѣ и за пра- ву гваранту. — Має на складѣ великїй ас- сорты выгарковъ золо- тыхъ и сѣрбнїхъ по дешево цїльї, на доброту кождого выгара гваранту. Обручки славнїи, аки хто купує достає зъ подарунку гарнїй будїлїк.

Стѣннїй zegary дає на выплатъ.

O. Murdza & Bro's

46. Second st.

MT. CARMEL, PA.

О. МУРДЗА и БРАТЪ.

Сторъ заосмотренїй въ найлїпшїхъ товарахъ, спрово- джованїй вїростъ зъ найпер- шихъ складѣвъ. — Майже всѣхъ Русинѣвъ въ Mt. Car- mel заосмотрює въ живно- сти. Продає такожъ одяга майнерскїй и посылає грошѣ до старого краю таньо, точ- но, скоро и беспечно. Слїдъ до своего — а до чужого не плачъ. Жидѣть оминайте зъ чужа!

Гаврїилъ Малинякъ

Гуртовнїй складъ

(Wholesale)

20 Market st.

SHAMOKIN, PA.

Має завсѣгды на скла- дѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣв- кахъ зъ найлучшихъ брова- рѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлїпного гатунку Братя! замовляйте у сво- го!

William D. Chmielewski, 231 E. Centre str. SHENANDOAN, PA.

Панове сальонїсты зъ Ше- надоръ и всѣ, що хочете на- бутї для себе вїски, пива темперу въ большѣй скѣль- кости, зайдїте до В. Хмї- льовского и замовляйте на- пїтки у него. — Най не заробляють зъ васъ чужї, дайте заробити своему, божъ Хмїльовскїй честнїй и спра- ведливїй чоловїкъ — „Сво- боду“ пренумерує. Купуйте у него!

Читайте и уважайте.

Стань и огляни всѣ вѣзы для бучерѣвъ, гросер- никѣвъ, голсельникѣвъ (до розвоженя пива) и розлич- нїй другїй, робленїй зъ най- лїпшого матерїалу и най- лїпной работы.

Головне ковальство

Спеціально вырабляють ся желїзнїй плоты, и обго- родженя надгробникѣвъ.

J. B. Zimmerman

Cor. Independence and Market str. SHAMOKIN, PA.

THOMAS A. ULIAKAS & JOSEPH RAYTKIEWICZ 436 Cherry str. SHENANDOAN PA.

Гей терпанерн, читайте. Хто зъ васъ хоче достати доброго темперу и найсѣ- бїр-у въ бутелькахъ най зайдї до гуртовного склада Т. Улячка и П. Райткєвича а певно не пожалує. Ану попробуйте!

Учїте ся, братя мои!

И чужому научайтесь,

Думайте читайте,

И своего не дурайтесь!

Т. Шевченко.

Всюды пївечить ся правда, Всегда панує брѣхня,

Въ вашихъ лишъ сердцахъ, о братя, Най не повстане вона!

Ив. Франко.